

УДК 342.7

ДИСКРИМІНАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Янковець І.В.

Національний університет «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена обговоренню теоретико-методологічних аспектів дослідження дискримінації у контексті конституційно-правового регулювання. Зокрема, розглянуто явище дискримінації у його зв'язку з публічно-правовими відносинами та актуальними напрямками досліджень теорії конституційного права. Охарактеризовано основні елементи конституційно-правового регулювання в сфері забезпечення рівності всіх людей у реалізації їх прав та свобод, зокрема, сторони правовідносин у сфері дискримінації. Розглянуто методологічний інструментарій конституційно-правового дослідження дискримінації.

Ключові слова: дискримінація, рівність, конституційне право, права та свободи людини і громадянина, методологія наукового дослідження.

Постановка проблеми. Явище дискримінації має складний зміст. З одного боку, світова історія та реалії сьогодення мають багато прикладів її негативних проявів в обмеженні законних прав та свобод людини за ознаками статі, расової, етнічної чи релігійної належності. З іншого боку, позитивна роль дискримінації полягає в розподілі прав і обов'язків між різними групами населення, який би забезпечував їх захист чи гармонійний розвиток відповідно до фізичних можливостей, правового статусу, соціальної ролі тощо. В сучасних умовах виразно переважає негативний вплив цього явища, тому у порядку денному розвитку національних правових систем європейських країн є заборона дискримінації. Вона полягає у правовій оцінці дій, які несуть в собі загрозу правам і законним інтересам осіб та в удосконаленні правового регулювання з метою забезпечення юридичної рівності. Разом з тим, залишається потреба у вжитті заходів «позитивної дії», що спрямовані на забезпечення рівних можливостей для реалізації прав та свобод людини в економічному, політичному, культурному житті, соціальній сфері, а також можливостей особистісного та професійного розвитку.

Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права, зазначає, що термін дискримінація включає: «будь-яку відмінність, виключення, обмеження або перевагу, за ознакою раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних або інших поглядів, національного або соціального походження, майнового положення, народження або іншої обставини, і яка має на меті або як наслідок, знищення або применшення визнання, використання або здійснення всіма особами, на рівних можливостях, всіх прав і свобод».

Проте не всяка відмінність у ставленні є дискримінацією: вона не буде такою, якщо «критерії такої відмінності є розумними і об'єктивними, а завдання полягає в тому, щоб досягти мети, яка допускається за пактом» [11].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика визначення сутності дискримінації як явища правової дійсності порушувалася у працях таких дослідників як О. Гузь, С. Заєць, Є. Захаров, О. Копиленко, Р. Мартиновський, О. Петришин, Ю. Тодика, О. Уварова, В. Шкарбан, М. Ясеновська та багато інших. Важливе значення для розуміння дискримінації як правового явища мають норми вітчизняного та міжнародного законодавства [4; 7; 10; 20], матеріали справ міжнародних судів [19].

Відаючи належне внеску попередників відзначимо, що їх роботи є основою для подальшого накопичення знань про методологію конституційно-правових досліджень широкого кола спеціальних явищ правової дійсності, однією з яких є дискримінація. Проте фрагментарність теоретичних досліджень дискримінації у вітчизняній юридичній літературі, орієнтованість на вирішення окремих практичних завдань дозволяють констатувати, що цей напрямок потребує подальшого розвитку.

Мета статті полягає у характеристиці дискримінації як об'єкта конституційно-правового дослідження шляхом: а) уточнення її сутнісних ознак як явища правової дійсності; б) вивчення норм Основного Закону, які гарантують права та свободи людини і громадянина, забезпечують рівність кожного у користуванні ними; в) уточнення конституційно-правового інструментарію з врахуванням особливостей дискримінації як об'єкта дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як відомо, конституційне право як галузь юридичної науки охоплює широке коло питань правової дійсності, котрі перебувають у безпосередньому зв'язку з дією Основного Закону. Аналізуючи прояви дискримінації в правовій дійсності, можна констатувати, що вони пов'язані з багатьма сферами конституційно-правових досліджень.

Беззаперечним є зв'язок дискримінації з проблематикою захисту прав та законних інтересів людини у широкому розумінні – громадянина чи особи без громадянства, іноземця. У цьому контексті слід окремо згадати норми ст.ст. 21, 22, 27, 34-40, 43, 47-50 Конституції України, якими на найвищому рівні [8]:

встановлюються засади свобод та рівності кожного (у правах на захист життя, здоров'я, гідності та ін.);

закладаються основи діяльності держави зі створення та підтримання соціальної інфраструктури, доступної кожному (у правах на освіту, достатній життєвий рівень, охорону здоров'я, медичну допомогу, безпечне для життя і здоров'я довкілля та ін.);

визначаються засади правового регулювання, якими має керуватися держава у забезпеченні рівності кожного (гарантування конституційних прав і свобод; заборона їх скасування; заборона звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод; недопустимість встановлення будь-яких привілеїв чи обмежень за певними ознаками);

визначаються громадянські права, які створюють основи для безпосереднього здійснення демократії (у правах на свободу думки та слова, світогляду і віросповідання, об'єднання у політичні партії, волевиявлення на виборах та референдумах, участі в управлінні державними справами, доступі до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування).

Норми розділу II Конституції України вводять у правове поле ряд важливих понять та застережень, які не лише визначають засади загальнолюдської рівності, конкретизують свободи та права людини, ознаки, за якими особа може зазнати незаконних обмежень, але й встановлюють прямі посилення на сфері суспільного життя, в яких держава зобов'язана забезпечи-

ти рівність та захист кожного як у процесі законотворчої діяльності, так і в правовій реалізації. Релевантність невід'ємних прав людини до основних функцій держави (соціальної, екологічної, культурної та ін.), а також конституційних громадянських прав до важливих державотворчих процесів, приватно-правових та публічно-правових відносин доводить тісний зв'язок між явищем дискримінації та сучасними проблемами теорії конституційного права.

Характеризуючи дослідження явища дискримінації у його зв'язку з публічно-правовими відносинами, слід дати характеристику основних елементів конституційно-правового регулювання у сфері забезпечення рівності всіх людей у реалізації їх прав та свобод: мети та завдань регулювання, методів правового регулювання та правових засобів, сторін правовідносин у сфері дискримінації.

Головною метою запобігання явищам дискримінації є втілення в правовій дійсності конституційного положення про Україну як демократичну, правову, соціальну державу (ст. 1 Конституції України). Систематичні прояви певних форм дискримінації суперечать цій нормі, і тому держава зобов'язана вживати заходи для недопущення дискримінації. Положення про Україну як соціальну державу розвиваються у ч. 1 ст. 3 Конституції України, де життя, здоров'я, гідність та безпека людини визнані найвищою соціальною цінністю; у ч. 2 цієї статті права і свободи людини визначено як зміст та спрямованість діяльності держави, а їх забезпечення – обов'язком держави.

Тому завданням держави є удосконалення системи захисту прав і основних свобод людини через їх закріплення в Основному Законі та інших законодавчих актах, охорону та виконання державними органами, посадовими особами. Тож змістом конституційно-правового регулювання у сфері дискримінації є запобігання поширенню негативних проявів цього явища, виявлення та відновлення порушених прав та свобод, адекватна протидія дискримінації в конкретних випадках, забезпечення рівних можливостей реалізації прав та свобод людини у різних сферах суспільного життя.

Сутність дискримінації повинна включати також її позитивну складову – сукупність властивостей і якостей, що дозволяють конкретній субстанції не тільки існувати, а й розвиватися. При дослідженні багатьох явищ, пов'язаних саме з дискримінацією, необхідно досліджувати дві сторони предмета – позитивну та негативну [3, с. 167-168].

Конституційно-правове регулювання дискримінації здійснюється за допомогою методів та засобів правового регулювання [2, с. 27-29; 14, с. 112-113].

Імперативний метод реалізовується через визначення зобов'язань та заборон: а) загальнообов'язкових для усіх суб'єктів; б) специфічних, які встановлюються з огляду на особливості їх правового статусу, функцій, компетенції.

Диспозитивний метод встановлюється шляхом надання суб'єктам можливості самостійного вибору варіанта своєї поведінки, але за умови дотримання принципів правового регулювання, визначених законодавством меж компетен-

ції та процедур діяльності. Складність явища дискримінації може зумовлювати необхідність у професійній оцінці відповідності нормативного документу, юридичного факту тощо конституційним нормам чи бажаному результату правового регулювання. Як приклад можна розглянути окремі етапи прийняття законопроекту: проведення наукової експертизи законопроекту, його обговорення на пленарних засіданнях Верховної Ради України, процедуру підписання прийнятого Верховною Радою України закону Президентом України. На цих етапах відповідні суб'єкти можуть повернути законопроект на доопрацювання, відхилити в цілому, ввести в дію частково (у частині, що не суперечить конституційним нормам щодо гарантування прав і свобод).

Сучасна своєрідність правових засобів виявляє їх соціальну цінність, здатність відображати інформаційні якості права і створювати умови для його дії, а також зумовлювати юридичні наслідки. Джерелом їх забезпечення є примусова сила держави.

За допомогою правового регулювання, відносин між суб'єктами набувають певної правової форми, оскільки через норми права держава встановлює міру можливої та дозволеної поведінки. Так, через такі правові засоби як правоздатність та правовий статус, які пов'язані між собою, відбувається встановлення балансу справедливого й несправедливого усвідомлення заперечення або визнання.

Встановлення правоздатності – це правовий засіб, за яким конституційні права та свободи надаються особі безпосередньо та визначають її становище в суспільстві. Прикладом такої норми є ч. 1-2 ст. 24 Конституції України, за якими громадяни наділені рівним обсягом правоздатності, який на підставі жодної з ознак – раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками – не може змінюватися в бік отримання привілеїв, чи застосування до такої особи обмежень.

Такий правовий засіб як визначення правового статусу полягає у наділенні фізичної «особи системою свобод, прав і обов'язків, які визначають мінімум соціально-економічних та політичних можливостей», які за будь-яких умов мають забезпечуватися державою. В основі правового статусу громадян закладено їх конституційні права, свободи й обов'язки. Завдяки їх незмінності, «правовий статус може перешкодити розвиткові негативних тенденцій у соціальному становищі людей, оскільки встановлений ним мінімум соціально-економічних і політичних можливостей повинні бути забезпечені державою незалежно від особливостей, які вона має на тому чи іншому етапі своєї діяльності» [2, с. 28-29].

Реалізація прав і свобод за допомогою правовідносин відбувається через виконання, дотримання та використання норм конституційного права, а також видання державними органами актів індивідуального значення відповідно до їх компетенції.

Використання вищезазначених методів та засобів правового регулювання є одним із основних елементів дослідження дискримінації, але для

повного визначення сутнісних ознак необхідний весь спектр методологічного інструментарію.

Основною методологічного інструментарію наукового дослідження є визначення сутності досліджуваного явища, об'єкта та предмета, принципів дослідження та методів наукового пізнання.

Відповідно до сутнісних ознак дискримінацію як явище правової дійсності визначають як:

форму порушення прав людини;

спосіб деформації рівноправності сторін правовідносин або рівності їх юридичного статусу шляхом зміни взаємозв'язків прав і обов'язків, їх забезпеченості, обсягу й сфер реалізації з метою встановлення (корекції) об'єктивно обґрунтованих або суб'єктивно мотивованих параметрів справедливості й волі в соціумі [3, с. 169];

виняток, обмеження, або перевага, яка веде до знищення чи применшення визнання, використання або здійснення на рівних засадах прав людини та основних свобод [7; 10; 20];

надання певних привілеїв групі, необґрунтовано вибраної із загальної маси людей, що володіють таким же правом на ці привілеї [17];

нерівне поводження із суб'єктами права, які перебувають в рівному правовому становищі [21];

умисне обмеження або позбавлення прав певних юридичних та фізичних осіб, що відбувається фактично чи приховано шляхом прийняття відповідного законодавства [18, с. 18];

неправове обмеженням прав людини за дискримінаційними ознаками, мотивами [13, с. 52].

Наведене характеризує багатоаспектність проявів дискримінації у правовій дійсності. Зміст дискримінації як правового феномену визначає її вплив: а) на перебіг процесу державотворення; б) на організацію соціальних інститутів, складовими частинами яких є правові та політико-правові інститути конституційного права; в) на здатність держави виконати свої конституційні зобов'язання щодо забезпечення рівноправності громадян у законотворчій та правозастосовній діяльності.

З огляду на наведене, вважаємо, що в контексті конституційно-правового дослідження сутність дискримінації слід розглядати через публічно-правові та приватно-правові відносини. Вони виникають у зв'язку з правовою реалізацією конституційних норм про права та свободи людини і громадянина, полягають у забезпеченні рівних можливостей для життєдіяльності та розвитку людини в різних сферах суспільного життя.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у зв'язку з реалізацією конституційних прав і свобод людини та громадянина, а саме:

які складають правовий статус особи: громадянства (ст.ст. 4, 25, 33 Конституції України); невід'ємних та особистісних прав і свобод (ст.ст. 23, 27, 28-31 Конституції України); прав і свобод у зв'язку з участю в державному управлінні й місцевому самоврядуванні (ст. 38 Конституції України) та в суспільно-політичному, культурному, духовному житті (ст.ст. 23, 34-36, 39 Конституції України);

які встановлюють засади економічного життя: приватної власності (ст. 41 Конституції України), свободи здійснення підприємницької діяльності (ст. 42 Конституції України) тощо;

які встановлюють обов'язки людини і громадянина перед іншими людьми, суспільством, державою (ст.ст. 57, 60, 66, 67, 68 Конституції України).

З огляду на різноманітність напрямків регулювання, об'єктом конституційно-правового дослідження дискримінації можуть виступати як публічно-правові так і приватно-правові відносини.

Відповідно до наведеного, предметом дослідження є конституційно-правове регулювання забезпечення рівності кожного у користуванні конституційними правами і свободами, а також застосування спеціальних заходів для забезпечення рівності прав між окремими групами населення.

Серед основних принципів конституційно-правового дослідження особливе значення для вивчення дискримінації мають:

принцип об'єктивності, зміст якого розкривається у виключенні будь-якого впливу суб'єктивного на хід дослідження, наприклад, вибіркової у добір юридичних фактів, які аналізуються на предмет порушення рівності у правах та свободах, а також упереджень у їх тлумаченні;

принцип аксіології, зміст якого у контексті конституційно-правового дослідження вдало розкрив С. Бостан, у необхідності оцінки відповідних явищ з позицій загальнолюдських цінностей – світоглядних ідеалів і моральних норм, котрі акумулюють досвід людства, зокрема, мир і злагода, соціальна справедливість, загальнолюдська і національна гідність [1, с. 23-24].

Також доречно згадати й інші принципи наукового пізнання, які забезпечують повне вивчення правового явища дискримінації: всебічності, історизму, комплексності, конкретності.

Методологічний інструментарій дослідження складають філософські, загальнонаукові, міждисциплінарні та спеціальні методи.

Характеризуючи першу групу методів, а саме філософську, слід приділити увагу діалектичному методу, інструментарій якого дозволяє охопити різноманітність проявів дискримінації у правовій дійсності, особливо у зв'язку з соціальною динамікою, визначити їх причинно-наслідкові зв'язки із суспільно-політичними процесами, правовою культурою суспільства тощо. Основою діалектики є закони пізнання, які у контексті предмета дослідження характеризуємо наступним чином: 1) осягнення суспільно-правового явища через зв'язок окремих явищ правової дійсності (кількісних змін) до зумовлених процесом суспільного розвитку перетворень у правовій системі (якісних змін); 2) осягнення суперечливості соціальної динаміки як результату реагування на конституційно-правове регулювання, іншими словами, випадків суспільного та/або індивідуального прийняття чи заперечення.

До групи загальнонаукових методів конституційно-правового дослідження відноситься логічний метод. Його інструментарій спрямовано на теоретичне осмислення окремих явищ у процесі здійснення правовідносин (наприклад, елементів правового статусу суб'єкта права). Всебічність охоплення забезпечується через аналіз складових об'єкта та знаходження смислових та функціональних зв'язків між окремими складовими

явища, які характеризують прояви дискримінації у правовідносинах та засоби конституційно-правового регулювання суспільних відносин.

Для узагальнення результатів дослідження та формування висновків про сутність дискримінації важливим є пізнання цього явища «від окремого до загального» (індуктивний метод) та «від загальних властивостей множини до властивостей окремого елемента» (дедуктивний метод).

Застосування системного методу дозволяє представити дискримінацію як систему (множину) впливів неправомірної поведінки стосовно суб'єкта права та характеризувати її динаміку у зв'язку з конституційно-правовим регулюванням або суспільно-політичною динамікою.

Застосування інституційного методу дозволяє дослідити діяльність правових та політико-правових інститутів конституційного права (органів державної влади) у контексті явища дискримінації та процесу правової реалізації конституційно-правових норм.

До групи спеціальних методів входять: юридичний (формально-догматичний) метод, лінгвістичний, системний, історичний та логічний, а також порівняльно-правовий метод та пов'язані з ним методи [1, с. 22-23]. У сукупності вони дозволяють пізнавати конституційно-правове регулювання у сфері рівності та запобігання дискримінації у різнобічному вивченні правових норм «з середини» правової системи державного утворення, а також у порівнянні з відповідними конституційно-правовими інститутами інших країн, що дозволяє оцінити явища правової дійсності «ззовні» – перейняти кращі практики врегулювання відносин у цій сфері, визначити межі доцільного у застосуванні запозиченого досвіду тощо.

Цінність міждисциплінарних методів зумовлена тим, що у сукупності вони дозволяють надати загальну характеристику явища дискримінації; дати характеристику її історичної, політичної та соціальної зумовленості; проаналізувати кількісний вимір проявів дискримінації у суспільстві; дати статистичну оцінку впливу конституційно-правового регулювання на динаміку явища у суспільстві. Міждисциплінарні методи дозволяють також визначити рушійні сили соціального явища, які перебувають поза сферою конституційного права, але можуть підлягати врегулюванню на рівні Основного Закону.

Висновки. Сучасний стан дослідження дискримінації у контексті конституційно-правового регулювання вказує на недостатню увагу вчених-конституціоналістів до цієї проблематики, хоча як вказують численні публікації в галузях соціології, політології, державного управління.

Існує відчутний суспільний запит на подолання проявів дискримінації у різних сферах суспільних відносин.

З наведеного вбачається, що проблема визначення дискримінації ускладнюється тим, що у конкретному випадку необхідно відрізнити прояв дискримінації від звичайного правопорушення (допущеного внаслідок некомпетентності, злочинного наміру, недбалства, конфлікту інтересів тощо).

Визначальною рисою дискримінації є існування усвідомленого мотиву обмежувати права та свободи осіб, які є носіями певних ознак, цей

мотив безумовно поділяють усі члени певної соціальної групи.

Методологічний інструментарій конституційно-правового дослідження дозволяє всебічно і комплексно охопити різноманітність проявів цього явища у правовій дійсності та у суспільно-політичній динаміці сформувати основу вдосконалення конституційно-правового регулювання відносин у сфері рівності та дискримінації.

У контексті конституційно-правового дослідження сутність дискримінації слід розглядати через публічно-правові відносини. Вони виникають у зв'язку з правовою реалізацією конституційних норм про права та свободи людини і громадянина, полягають у забезпеченні рівних можливостей для життєдіяльності та розвитку людини в різних сферах суспільного життя.

Список літератури:

1. Бостан С.К. Методологічний інструментарій конституційно-правового дослідження // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 3. – С. 19-25.
2. Георгіца А.З. Конституційне право зарубіжних країн: навчальний посібник / А.З. Георгіца. – Чернівці: «Рута», 2000. – 424 с.
3. Гузь О.Ю. Дискримінація як форма порушення прав людини // Форум права. – 2012. – № 2. – С. 166-169.
4. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт] / Законодавство України. – 2014. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5207-17> (29.04.2017 р.). – Назва з екрану.
5. Калініченко О.Ф. методологія наукового пізнання в конституційному праві // Митна справа. – 2015. – № 2. Ч. 2. – С. 234-239.
6. Кафарський В. І. Методологічні підходи та методи дослідження конституційно-правового регулювання діяльності політичних партій // Держава і право. – 2009. – № 45. – С. 182-188.
7. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р.: станом на 6 жовтня 1999 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт] / Законодавство України. – 2014. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_207 (29.04.2017 р.). – Назва з екрану.
8. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 30 верес. 2016 р.: (ОФІЦ.ТЕКСТ). – К.: Паливода А.В., 2016. – 76 с.
9. Кравчук В.М. Теоретико-методологічні проблеми наукових досліджень у сфері конституційного права на сучасному етапі // Конституційно-правові академічні студії. – 2016. – № 1. – С. 73-80.
10. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 р.: станом на 4 лютого 1994 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт] / Законодавство України. – 2014. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_105 (29.04.2017 р.). – Назва з екрану.
11. Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права. Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року.
12. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології [Текст] / О.В. Кресін [та ін.]; ред. Ю.С. Шемшученко; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К.: [б.в.], 2006. – 256 с.
13. Проблеми теорії конституційного права України / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: Парламентське видво, 2013. – 616 с.
14. Равлінко З.П. Заборона дискримінації: загальнотеоретичне дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / З.П. Равлінко. – Львів, 2016. – 201 с.
15. Скрипнюк О. Конституційне право і теорія конституційного права України: теоретико-методологічні проблеми // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 2. – С. 108-114.
16. Федоренко В.Л. Методологія та методи дослідження проблем системи конституційного права України // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2009. – № 2. – С. 13-24.
17. Шкарбан В.Ю. Конституційно-правовий механізм захисту прав людини від дискримінації в Україні.
18. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 1998. – Т. 2: Д-Й. – 744 с.
19. Black H.C. Black's law dictionary. Special Deluxe / H.C. Black. – Fifth Edition. – M.A. St. Paul Minn, 1979. – 623 p.
20. Eur. Commission H.R. Geillustreerde Pers N.V. v. the Netherlands / Report of 6 July 1976. – DR. 1977. – № 8. – 14-15 p.
21. General Comment of Human Rights Committee no. 18, Non-discrimination (Thirty-seventh session, 1989), Compilation of General Comments and General Recommendations. – Adopted by Human Rights Treaty Bodies, U. N. – Doc. HRI/GEN/1/Rev.1 at 26 (1994) [Electronic resource]. – Access mode: <http://www1.umn.edu/humanrts/gencomm/hrcom18.htm>
22. Gifis S.H. Law dictionary / S.H. Gifis. – Fifth edition. – 2003. – 568 p.

Янковец И.В.

Национальный университет «Одесская юридическая академия»

ДИСКРИМИНАЦИЯ КАК ОБЪЕКТ КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВОГО ИССЛЕДОВАНИЯ

Аннотация

Статья посвящена обсуждению теоретико-методологических аспектов исследования дискриминации в контексте конституционно-правового регулирования. В частности, рассмотрено явление дискриминации в его связи с публично-правовыми отношениями и актуальными направлениями исследований теории конституционного права. Охарактеризованы основные элементы конституционно-правового регулирования в сфере обеспечения равенства всех людей в реализации их прав и свобод, стороны правоотношений в сфере дискриминации. Рассмотрено методологический инструментарий конституционно-правового исследования дискриминации.

Ключевые слова: дискриминация, равенство, конституционное право, права и свободы человека и гражданина, методология научного исследования.

Yankovets I.V.

National University «Odesa Law Academy»

DISCRIMINATION AS OBJECT OF THE CONSTITUTIONAL AND LEGAL STUDIES

Summary

The article is devoted to the discussion of the theoretical and methodological aspects of the study of discrimination in the context of constitutional and legal regulation. In particular, the phenomenon of discrimination in its connection with public-law relations and actual directions of studies of the theory of constitutional law is considered. The main elements of the constitutional and legal regulation in the field of ensuring the equality of all people in the realization of their rights and freedoms, the sides of legal relations in the field of discrimination are characterized. The methodological tools of constitutional and legal research of discrimination are considered.

Keywords: discrimination, equality, constitutional law, human and civil rights and freedoms, methodology of scientific research.